رایگان

ریاست
عمومی
عواید

# رهنمود شماره ۱۵ عواید قابل مالیه و غیر قابل مالیه

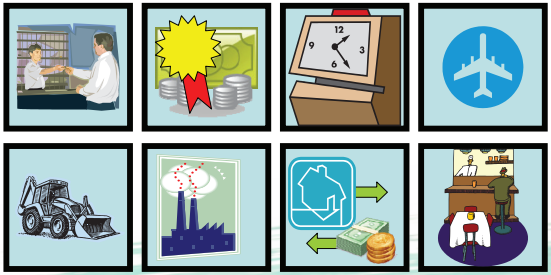

## مقدمه

رهنمود هذا عواید قابل مالیه و عواید غیر قابل مالیه اشخاص مقیم افغانستان را تشریح مینماید. جهت دریافت معلومات پیرامون موضوعات
مالیاتی اشخاص غیر مقیم، به رهنمود شماره ۲۳ مراجعه نمائید.

مطابق قانون مالیات بر عایدات سال ۱۳۸۷، مالیات برعایدات بر عواید ذیل وضع میگردد:

- عواید تمام منابع افراد حقیقی و حکمی مقیم و غیر مقیم افغانستان
- عواید منابع غیر افغانی یا خارجی افراد مقیم افغانستان

طبق احکام قانون (ماده ۲)، تابع مالیه میباشد.

## عواید قابل مالیه یعنی چه؟

عواید قابل مالیه عبارت از مجموع عواید افراد حقیقی یا حکمی چه بصورت نقدی، ملکیت یا خدمات منفی معافیت های قابل مجرائی یا مصارف قابل وضع، میباشد. معافیت ها عبارت از مبالغ غیر قابل مالیه طبق قانون، میباشد. مصارف قابل وضع عبارت از مبالغ میباشد که از مجموع عواید وضع میگردد مانند مصارف قابل وضع تشبث و سایر مصارف عواید. برای معلومات مزید پیرامون مصارف قابل وضع به رهنمای شماره ۱۶ (مصارف قابل وضع و غیر قابل وضع تشبث) مراجعه نمائید.

### یادداشت

فورمه ها و رهنمودها در وزارت مالیه یا ریاست عمومی عواید بطور رایگان موجود بوده و همچنان هیچگونه حق الزحمه یا فیس در تمام مراحل ارزیابی و تحصیل مالیات اخذ نمی گردد.

زمانیکه مالیه دهنده موفق به ارائه اظهارنامه مالیاتی خویش نمی گردد، طبق قانون مالیات بر عایدات سال ۱۳۸۷ بالای وی جریمه وضع میگردد. ارائه اظهارنامه مالیاتی حتی زمانیکه مکلفیت مالیاتی هم وجود نداشته باشد، قابل تطبیق میباشد. مالیه دهنده بمنظور جلوگیری از پرداخت جریمه باید اظهارنامه مالیاتی خویش را حتی اگر مکلفیت مالیاتی هم نداشته باشد، ارائه بدارد و در آن ذکر نماید که در این مرحله مالیه قابل تادیه وجود ندارد.

## کدام اشخاص از نظر مالی مقیم گفته میشوند؟

فرد حقیقی یا حکمی تحت شرایط ذیل یک شخص مقیم در افغانسان شناخته میشود:

۱. خانه اصلی شخص مذکور در جریان سال مالی در افغانستان بوده باشد، یا
۲. شخص مذکور مدت یا چندین مدت ۱۸۳ روزه در سال مالی را در افغانستان سپری نموده باشد، یا
۳. شخص مذکور یک کارمند دولت افغانستان بوده و یک مدت در جریان سال مالی به اجرای وظیفه در خارج از کشور موظف گردیده باشد.
۴. هر نهاد دیگرکه در جریان سال مالی در افغانستان تاسیس شده یا اداره مرکزی آن در جریان سال مالی در افغانستان بوده، نهاد مقیم در افغانستان میباشد.

«اقامتگاه اصلی» شخص حقیقی به اساس بررسی حقایق و شرایط تثبیت میگردد. در تثبیت اینکه آیا شخص حقیقی مورد نظر اقامتگاه اصلی اش در افغانستان بوده یا خیر، عوامل ذیل باید در نظر گرفته شود:

۱. آیا شخص مالک خانه یا کرایه نشین در افغانستان میباشد.
۲. آیا شخص مالک خانه یا کرایه نشین در کشور متفاوت میباشد.
۳. اوقات که شخص در افغانستان و سایر ممالک سپری نموده است.
۴. موقعیت فامیل شخص ، و
۵. مدت زمانی مالکیت خانه شخص در افغانستان و مدت زمانی مالکیت خانه در یک ویا بیشتر کشورهای دیگر.

## عواید قابل مالیه

## عواید اشخاص حقیقی

عاید حاصله ذیل تابع مالیات برعایدات میباشد:

۱. معاشات، مزد، فیس و کمیشن.
۲. مجموع عواید از معاملات تجارتی، صنعتی، ساختمانی و سایر فعالیت های اقتصادی.
۳. عواید حاصله از فروش ملکیت منقول و غیر منقول.
۴. تکتانه، مفاد سهام، کرایه، حق الامتیاز، جوایز و مکافات، عواید از درک قرعه و بخششی ها.
۵. سهام شریک از عاید شرکت تضامنی
۶. سایر عواید حاصله از کار، سرمایه یا فعالیت های اقتصادی
۷. سایر حالاتی که در قانون تصریح گردیده است.
۸. سایر عواید ایکه در این قانون پیش بینی نگردیده است.

## معاشات، حق الزحمه ها، فیس ها و کمیشن ها

معاشات و حق الزحمه ها تادیات در بدل خدمات عرضه شده توسط کارمندان میباشد. بطور عموم تمام این مبالغ تابع مالیه موضوعی (آمر شما از معاشات و حق الزحمه های که برای شما می پردازد مالیه وضع نموده و آنرا به نمایندگی شما به حساب دولت انتقال میدهد)، میباشد. اگر یگانه منبع عایداتی شما معاش یا حق الزحمه باشد، پس مالیات آن بصورت درست وضع گردیده است، در اینصورت شما صرف یک وظیفه دارید و نیاز ندارید تا اظهارنامه مالیاتی را خانه پری نماید.

فیس ها معمولاً به اساس وظیفه مشخص تادیه میگردد، نه به اساس اوقات کاری، بطور مثال داکتر توسط یک شفاخانه استخدام میگردد و به اساس هر ملاقات مریض نه به اساس ساعت یا روزانه برایش پول پرداخته میشود.

کمیشن عبارت از مبالغ میباشد که بر علاوه ویا بعوض معاش یا حق الزحمه بدست میاورید. کمیشن معمولاً بصورت فیصدی فروش شما پرداخته میشود.

## عواید تشبث یا فعالیت های تجارتی

افراد مشتغل در فعالیت های تشبث چه بصورت یک شخص مسلکی مستقل (داکتر، وکیل، محاسب وغیره) یا تجار انفرادی (مالک انفرادی تشبث مانند دوکاندار، خیاط، وارد کننده اجناس، مالک نمایندگی سفر وغیره شخصیکه کدام نهاد حقوقی تحت عنوان شرکت سهامی یا محدود المسولیت تاسیس ننموده باشد) مکلف به تادیه مالیات از عواید خالص تشبث خویش میباشند. عواید خالص عبارت از مجموع عواید منفی مصارف قابل وضع تشبث میباشد.

## مفاد یا ضرر بابت فروش دارایی

مفاد که از بابت فروش یا تبادله یا انتقال سرمایه ثابت یا سرمایه گذاری در یک تجارت یا تشبث بدست میاید، عواید بوده و تفاوت بین قیمت نقدی و قیمت تمام شد (یا قیمت بعد از استهلاک و مصارف مرتبط به فروش) ملکیت مالیه دهنده عواید است که باید راپور داده شود. اگر تفاوت بین

قیمت نقدی و قیمت تمام شد برای مالیه دهنده (بعد از مصارف) ضرر باشد، در اینصورت هم باید راپور داده شود.

قانون مالیات برعایدات مالیه ثابت ۱ فیصد روی فروشات یا انتقال دارائی منقول یا غیر منقول را نیز پیش بینی نموده است. در صورت که فروش یا انتقال دارائی توسط شخص حکمی صورت گیرد، مالیه ثابت در مقابل مالیات برعایدات سالانه قابل مجرائی بوده و در صورت که فروش توسط شخص انفرادی صورت گیرد، مالیه ثابت به عوض مالیه برعایدات سالانه محاسبه میگردد.

تکتانه، مفاد سهام، کرایه ، حق الامتیاز، جوایز و بخششی

عواید تکتانه عبارت از مفاد مبلغ قروض میباشد.

مفاد سهام عبارت از هر نوع توزیع عوایدی است که از طرف شرکت به شکل پول، دارایی یا هر نوع مفاد متناسب به سهم شان به سهمداران صورت گرفته و شامل موارد ذیل میباشد:

۱. هر نوع دارایی ملموس یا غیر ملموس
۲. سهم در شرکت
۳. تخفیف در هر نوع خریداری از شرکت
۴. قرضه به سهمداران
۵. استفاده از هر نوع دارایی شرکت

حصه قابل مالیه امتیازات عبارت از تفاوت ارزش مناسب جنس در بازار (ارزش در بازار چه خواهد بود) و قیمت تمام شد جنس، میباشد.

مثلاً: شرکت سهامی ABC وسایل الکترونیکی می فروشد. سهامداران شرکت سهامی ABC ممکن وسایل را بصورت مستقیم از شرکت با تخفیف ۴۰ فیصد از نرخ پرچون (از ارزش جنس در بازار) خریداری نمایند. این امتیاز برای تمام مردم یکسان نمی باشد. احمد که یک سهامدار میباشد یک وسیله را به قمیت ۶۰۰۰ افغانی خریداری می نماید. ارزش همان جنس در بازار ۱۰۰۰۰ افغانی میباشد. احمد مکلف است تا ۴۰۰۰ افغانی را بعنوان امتیاز در اظهارنامه خویش درج نماید.

عواید را که از درک کرایه دارایی خویش بدست میاورید تابع مالیات بر عایدات میباشد. پرداخت کرایه تابع مالیه موضوعی میباشد. برای معلومات مزید در رابطه به مالیه موضوعی تادیات کرایه به رهنمای شماره ۱، مالیه موضوعی خدمات کرایه، مراجعه نمائید.

حق الامتیازها عبارت از مبالغ میباشند که شما بلاثر خرید یا استفاده اجناس که تولید نموده اید مانند کتابها، فلم ها، موسیقی و غیره، بدست میاورید. حق الامتیازها همچنان تابع مالیه میباشد.

جوایز، تحایف (چه بصورت نقدی یا دارائی) و بخششی ها همچنان تابع مالیه میباشد.

## سهام توزیعی عواید شرکت تضامنی

اگر شما شریک در یک شرکت تضامنی باشید، برای شما یک سند پیرامون سهم تان از عواید ناخالص و مصارف شرکت صادر میگردد. تفاوت (عواید ناخالص منفی مصارف قابل مجرای مساوی سهم مفاد شما میباشد. شما باید این مبلغ را در مجموع عواید خویش در اظهارنامه مالیاتی درج نماید.

### یادداشت

زمانیکه عواید را بصورت غیر نقدی بشکل خدمات یا دارایی (منقول یا غیر منقول) بدست میآورید، باید آنرا تحت قیمت مناسب آن در بازار، گزارش دهید.

بطور مثال: عزیز یک نجار است و یک کار را برای یک داکتر دندان انجام داده است. داکتر مذکور موافقه نموده است تا بعوض پول نقد دندانهای دو پسرعزیز را بسازد. معمولاً مصارف دندانسازی ۱۰۰۰۰ افغانی می گردد. آقای عزیز باید ۱۰۰۰۰ افغانی را بعنوان عواید در اظهارنامه مالیاتی خویش نشان دهد.

## عواید اشخاص حکمی

عواید اشخاص حکمی مانند اشخاص انفرادی تابع مالیه میباشد به استثنای معاشات یا دست مزدها.

## عواید غیر قابل مالیه

عواید حاصله ذیل تابع مالیات بر عایدات نبوده، شامل اظهارنامه مالیاتی اشخاص حقیقی و حکمی، نمی گردد:

۱. بخششی ها، تحایف، انعامات، جوایز و مکافات از طرف دولت.
۲. بخششی ها، تحایف، انعامات، جوایز و مکافاتیکه از طرف دول خارجی، موسسات بین المللی یا موسسات غیر انتفاعی ایکه به منظور تقدیر از فعالیتهای علمی، هنری، ادبی، پیشرفت های اجتماعی و تفاهم بین المللی، اعطا میگردد
۳. سکالرشپ ها، فیلوشپ ها و سایر کمک ها بمنظور تعلیمات فنی و مسلکی.
۴. امتیازات بیمه صحی، تصادم و بیکاری.
۵. عاید بابت بیمه حیات که بعد از مرگ تادیه میگردد.
۶. غرامات یا تلافی خسارات ناشی از جرح و مریضی یا اعاده حیثیت.
۷. استقراض.
۸. عاید حاصله از صدور اسناد سهم و اسناد قرضه توسط شرکتها.
۹. حصول دارایی از طریق الحاق شرکتهای سهامی داخلی و سایر شخصیت های حکمی.
۱۰. حصول دارایی منقول و غیر منقول از طریق سلب حقوق ملکیت مدیون توسط داین.
۱۱. حصول اصل قرضه از مدیونین
۱۲. مفاد اسناد قرضه دولتی و شاروالیها؛ و
۱۳. سایر مبالغ حاصله طبق احکام این قانون.

### یادداشت

عواید یک شخص در صورت در افغانستان از مالیه معاف بوده میتواند که یک معاهده یا قرارداد بین المللی در این را بطه با دولت افغانستان عقد شده باشد.

جهت دریافت معلومات مزید پیرامون معافیت در همچو حالات، به رهنمود شماره ۷ تحت عنوان «معافیت از مالیات برعایدات طبق موافقت نامه دوجانبه یا چند جانبه» که در ریاست عمومی عواید یا صفحه انترنتی وزارت مالیه www.mof.gov.af قابل دسترس میباشد، مراجعه نمائید.

بخششی ها، تحایف، انعامات، جوایز و مکافات دولت، تادیات به کارمندان در بدل خدمات عرضه کرده در جریان دوره عادی وظیفه، را دربر نمیگیرد. بخششی ها، تحایف، انعامات، جوایز و مکافات در شرایط خاص یا حالت که از خدمات شایسته یک شخص قدردانی بعمل میاید، پرداخته میشود. قابل یادآوری است که این پول ارتباط میگیرد به محنت یا قدردانی از خدمات و بناً تابع مالیه نمی باشد. بخششی های سالانه، اضافه کاری، جبران مصارف و سایر امتیازات که به بطور غیر انتخابی پرداخته میشوند، بخشی از عواید قابل مالیه بشمار میروند.

مثال اول: یک فامیل دچار یک فاجعه میگردد. فامیل مذکور مبلغ ۵۰۰۰ افغانی بعنوان تحفه از دولت بدست میاورد. این مبلغ برای هیچ یکی از اعضای فامیل مورد نظر قابل مالیه نمی باشد.

مثال دوم: یک داکتر طب عمر خویش را وقف ساخت کلینیک طبی و ارائه خدمات طبی در چندین جوامع، می نماید. دولت داکتر مذکور را قدردانی نموده و برایش تصدیق نامه و پول نقد می دهد، چنین تحفه نقدی معاف از مالیه میباشد.

مثال سوم: عاید جایزه نوبل یک انعام بوده که توسط یک

موسسه بین المللی و غیر انتفاعی اعطاء میگردد، جایزه مذکور همچنان معاف از مالیه میباشد.
تمام عواید حاصله از درک سکالرشپ، فیلوشپ یا بخششی برای آموزش مسلکی و فنی معاف از مالیه میباشد. این عواید پول سفریه، بودوباش، جبران پول تدریس، فیس، مصارف کتاب و سایر مصارف، را دربر میگیرد.

مثلاً: یک محصل سکالرشپ که مصارف سفر، هوتل، مسکن، تدریس، فیس، کتاب ها، صحی و غیره جمع مصارف لباس، غذا، مصارف شخصی که مجموعاً به ۵،۰۰۰ افغانی در یک ماه میرسد، را دربر دارد، بدست میاورد. تمام این امتیازات از مالیه معاف میباشد.

اگر تمام مصارف محصل را دولت متقبل شود. این مصارف همچنان از مالیه معاف میباشد. هرچند اگر محصل بعنوان یک کارمند دولت تمام ویا بخش معاش خویش را از منبع دولت بدست بیاورد، در انصورت معاش شخص متذکره تابع مالیه میباشد.

عواید حاصله از شرکت بیمه بلاثر متقبل شدن ضرر، مریضی یا کدام مصیبت وغیره. شخص متضرر در مقابل مواد بیمه شده، تابع مالیه نمی باشد.

مثال اول: شخص خود را در مقابل مریضی و جراحت در یک شرکت بیمه که به آن بصورت ماهوار حق البیمه می پردازد، بیمه می نماید. شخص مذکور در یک حادثه معیوب گردیده که منجر به از دست دادن عوایدش و متقبل شدن مصارف میگردد. در این حادثه شخص مذکور معیوب میگردد. تحت پالیسی بیمه به شخص متضرر مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰۰ افغانی بعنوان جبران خساره پرداخته میشود. این رقم همچنان تابع مالیه نمی گردد.
مثال دوم: شخص در جریان اجرای وظیفه مجروح میگردد. اداره شرکت دارای پالیسی بیمه بصورت یکسان به تمام کارمندان میباشد. شرکت بیمه به شخص مجروح مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰۰ افغانی بعنوان جبران خساره می پردازد. این عواید همچنان معاف از مالیه میباشد با وجودیکه کارمند معیوب کدام حق البیمه به شرکت بیمه نمی پردازد.

## معلومات را در کجا می توان یافت؟

فورمه های مالیاتی و رهنمودها به صورت رایگان به شکل چاپی و الکترونیکی از ادارات ریاست عمومی عواید وزارت مالیه، مستوفیت های محل یا درصفحه انترنتی ریاست عمومی عواید یعنی http://www.ard.gov.af قابل دریافت بوده و از طریق صفحه انترنتی میتوانید نقل قانون مالیات برعایدات سال ۱۳۸۷ را نیز بدست آرید. همچنان موقعیتها، شماره های تماس و ساعات کاری ادارات و مستوفیتها ارائه گردیده است. مالیه دهندگان نیز می توانند سایر معلومات مفید به شمول اطلاعیه های مختلف، مقررات، سوالات و پاسخها پیرامون مالیه موضوعی معاشات، قانون مالیات برعایدات سال ۱۳۸۷ و تعلیماتنامه مالیات بر عایدات دریافت نماید. همچنان صفحه متذکره در برگیرنده تعلیماتنامه قانون مالیات برعایدات بوده که در آن هر یک از مواد قانون بصورت جداگانه با استفاده از مثال های مفید تشریح گردیده است.

### یادداشت

صفحه جدید معلومات مالیات www.ard.gov.af روند دریافت معلومات مفید و مورد نیاز را به مالیه دهنده ساده تر ساخته است. این صفحه حاوی قانون مالیات برعایدات سال ۱۳۸۷، اطلاعیه ها و طرزالعمل ها، فورمه ها، رهنمود ها، اسناد های آرشیف شده، سوالات و پاسخها پیرامون مالیه موضوعی معاشات و سایر منابع به شمول تعلیماتنامه مالیات بر عایدات میباشد. همچنان صفحه متذکره در برگیرنده تعلیماتنامه قانون مالیات برعایدات بوده که در آن هر یک از مواد قانون بصورت جداگانه با استفاده از مثال های مفید تشریح گردیده است.

د افغانستان اسلامی جمهوریت
د مالیی وزارت
د عوایدو لوی ریاست
۱۳۹۰

**Islamic Republic of Afghanistan**
**Ministry of Finance**
**Afghanistan Revenue Department**
**1390**

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت مالیه
ریاست عمومی عواید
۱۳۹۰

Taxpayer Information Page: www.mof.gov.af/tax